OGLAŠAJTE V NAJSTAREJŠEMU SLOVENSKEMU DNEVNIKU V OHIO
★
Izvršujemo vsakovrstne tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN THE OLDEST SLOVENE DAILY IN OHIO
★
Commercial Printing of All Kinds

VOL. XXX. — LETO XXX. CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK), MAY 12, 1947 ŠTEVILKA (NUMBER) 92

Novi grobovi

STANKO HORVATH

V Woman's bolnišnici je umrl Stanko Konstantin Horvath, star 61 let, stanujoč na 1217 E. 60 St. Doma je bil iz Št. Jerneja na Dolenjskem, odkoder je prišel v Pennsylvanijo pred 43 leti. Delal je v premogovnikih, kjer je dobil pred 34 leti težke poškodbe ter je na posledicah teh poškodb popolnoma oslepel. Zatem se je z ženo in sinom preselil v Cleveland. Žena Rose mu je umrla pred tremi leti. Tukaj zapušča sina Rudolpha, poznanega pod imenom "Sammy." Pogreb se bo vršil v torek zjutraj ob 9.15 uri iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida in nato na Calvary pokopališče.

*

JOSEPH JANEŽIČ

Po dolgi bolezni je umrl na svojem domu Joseph Janežič, star 66 let. Stanoval je na 1043 E. 71 St. Doma je bil iz vasi Medvodje pri Trebnjem, odkoder je prišel v Cleveland pred 42 leti. Po poklicu je bil livar, ter je bil uposlen pri Cleveland Brass Foundry. Tukaj zapušča soprogo Ano, rojeno Zupančič, tri sinove: Franka, James in Robert in šest hčera: Mrs. Anna Rychik, Mrs. Rose Lakubis, Mrs. Frances Zambetti, Mrs. Alice Krause, Mrs. Dorothy Rodick in Margaret. Pogreb se bo vršil v sredo zjutraj ob 9.15 uri iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida in nato na Calvary pokopališče.

*

ANTON JARC

V soboto večer ob 10.40 je umrl v Glenville bolnišnici Anton Jarc, star 76 let, stanujoč pri hčeri Mrs. Mary Strnad na 1242 E. 175 St. Doma je bil iz vasi Veliki Lipovec pri Žužemberku, odkoder je prišel v Ameriko pred 47 leti. Bil je član društva Janeza Krstnika, št. 37 ABZ. Tukaj zapušča štiri sinove: Antona, Franka, Josepha in Johna, tri hčere: Mrs. Mary Strnad, Mrs. Frances Srpan in Mrs. Angela Stupica, 10 vnukov in enega pravnuka, v Elkhart, Ind., brata Johna, ter v stari domovini brata Josepha. Soproga Jera je umrla leta 1937. Pogreb se bo vršil v sredo zjutraj ob 8.45 uri iz Svetkovega pogrebnega zavoda na 478 E. 152 St. v cerkev Marije Vnebovzete ob 9.30 uri in nato na Calvary pokopališče.

*

JOHN ERJAVEC

Včeraj je nagloma umrl John Erjavec, samski, star 58 let, stanujoč pri Matildi Smalc na 705 E. 156 St. Doma je bil iz vasi Zatična na Dolenjskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 41 leti. Uposlen je bil pri New York Central železnici. Nekje v Ameriki zapušča brata Josepha, v stari domovini pa sestro. Pogreb se bo vršil v sredo popoldne ob 1.30 uri iz Svetkovega pogrebnega zavoda na 478 E. 152 St. v cerkev Marije Vnebovzete ob 2. uri in nato na Calvary pokopališče.

*

LORETTA ANN GRABOWSKI

Po kratki bolezni je včeraj umrla pet in pol leta stara Loretta Ann Grabowski, hčerka Mr. in Mrs. Peter Grabowski, 8050 Medina Ave. Bila je vnukinja Mr. in Mrs. Stefan Stefančič na 898 Rudyard Rd. ter je pohajala šolo sv. Kazimirja. Podrobnosti bomo poročali jutri.

*

STEVE LONKAR

Danes zjutraj ob 4. uri je preminil Steve Lonkar, stanujoč na 441 E. 160 St. Pogreb oskrbuje Svetkov pogrebni zavod. Podrobnosti bomo poročali jutri.

Dva nemška feldmaršala in 10 generalov obtoženih zločinov

Zagovarjati se bodo morali radi usmrčenja 13,000 talcev in vojnih ujetnikov na Balkanu in Norveškem

NUERNBERG, Nemčija, 10. maja—Pred ameriškim vojaškim sodiščem so bili danes obtoženi kot vojni zločinci nemški armadni poveljniki na Balkanu in Norveškem, ki so dali usmrtiti 13,000 talcev in vojnih ujetnikov radi partizanskih napadov na nemške posadke, v katerih je bilo ubitih 60 nemških vojakov.

Obtoženi so: feldmaršala Wilhelm List, poveljnik 12. nemške armade in Maxmilian von Weichs, poveljnik 2, nemške armade ter generali Lothtr Gundulic, Walter Kuntze, Hermann Foertsch, Franz Boehme, Wilhelm Spidel, Kurt von Geitner, Helmut Lanz, Ernest Demner in Ernst von Leyser.

Za smrt vsakega Nemca bilo usmrčenih 100 talcev

List in Weichs sta specifično obtožena, da sta predpisala pravilo za smrtne obsodbe talcev na Balkanu. Po tom pravilu je za smrt enega nemškega vojaka od strani odpornih skupin moralo umreti 100 talcev, za ranjenje enega nemškega vojaka 50 talcev, za vsako dejanje sabotaže 10 talcev.

Obtožbe proti nemškim feldmaršalom in generalom je obelodanil glavni ameriški prosekutor, brigadir general Telford, ki je izjavil, da so poleg zločina umora talcev in vojnih ujetnikov prizadeti tudi obtoženi surovega ravnanja in deportacij na suženjsko delo, ropanja osebne in javne lastnine, in zločinskega pokončavanja celih mest, trgov in vasi.

Taylor je navedel 23 posameznih primerov, v katerih so bili talci usmrčeni na povelje obtožencev v Grčiji, Albaniji in Jugoslaviji.

2,199 Srbov usmrčenih radi smrti 21 Nemcev

V enem poročilu feldmaršalu Listu od poveljnika nemške garnizije v Belgradu se naznanja, da je bilo usmrčenih 4,750 civilnih prebivalcev radi sabotažnih dejanj in kršenja nacističnih vojaških odredb.

Obtožnica izjavlja, da je 2. oktobra 1941 nemški poveljnik v Srbiji dal usmrtiti 2,199 jugoslovanskih vojnih ujetnikov radi smrti 21 nemških vojakov.

Obtožnica proti gen. Rendulicu, ki je poveljeval nemški armadi na Norveškem, pravi, da so Nemci pred umikom iz province Finnmark sežgali domove, cerkve, hrano in živali ter povzročili, da je na stotine ljudi umrlo vsled mraza, da so postrelili na ducate prebivalcev, ker niso hoteli zapustiti svojih domov, in pustili 61,000 mož, žena in otrok brez strehe, hrane in kakršnih koli sredstev.

Namen terorja je bilo oslabljenje bodočih rodov

"Na tisoče drugih civilistov je bilo teroriziranih, mučenih in pomorjenih," pravi obtožnica. "Ta dejanja kolektivnih kazni so bila del premišljenega načrta terorja in ustrahovanja, ki je bil brez vsake opravičbe z vojaškega stališča in v nasprotju z vsakimi zakoni in običaji vojne."

S temi dejanji, izjavlja Taylor, so nemški poveljniki skušali znižati moško silo odpornih gibanj in oslabiti bodoče rodove v okupiranih deželah.

Obtožbe proti nemškim ge-

(Dalje na 2. strani)

SENATNA GRUPA JE ODOBRILA MIROVNO POGODBO ZA ITALIJO

Senatni odbor za zunanje odnose je sprejel pogodbo brez opozicije

WASHINGTON, 9. maja—Mirovna pogodba za Italijo, katero nekateri ameriški Italijani smatrajo za preveč ostro, je bila danes odobrena po senatnemu odboru za zunanje odnose s 13 glasovi. Proti odobritvi ni bil noben član odbora.

Istotako so bile odobrene mirovne pogodbe za Rumunijo, Bolgarijo in Madžarsko. Za ratifikacijo pogodb, katero urgira predsednik Truman, je potrebna dvetretjinska večina glasov v senatu.

S končnim odobrenjem mirovnih pogodb vseh velikih sil se bodo morale okupacijske čete povleči iz bivših satelitnih držav osišča z izjemo čet v ruski okupacijski zoni Avstrije.

Največ opozicije proti ratifikaciji mirovne pogodbe z Italijo je bila klavzula o demilitarizaciji. Kritiki so zagotavljali, da bo ta klavzula dejansko onemogočila obrambo Italije, posebno s severne strani, ter odprla možnost za "komunistično obkoljenje" Italije.

Padli so tudi ugovori proti reparacijam, katere bo Italija morala plačati in sicer Jugoslaviji $125,000,000, Grčiji $105,000,000, Rusiji $100,000,000, Abesiniji $25,000,000 in Albaniji $5,000,000.

V mirovnih pogodbah za ostale države se nahajajo sledeči pogoji:

Bolgarija bo morala plačati Grčiji $45,000,000 na račun reparacij in $25,000,000 Jugoslaviji. Poleg tega ji bo prepovedano vzdrževanje armade od čez 55 tisoč mož.

Rumunija bo plačala Rusiji $300,000,000; armada bo pa znižana na 120 tisoč mož.

Madžarska bo plačala Rusiji $200,000,000, Češki in Jugoslaviji pa $100,000,000. Njena oborožena sila bo znižana na 65 tisoč mož.

Arabci zahtevajo ukinitev mandata nad Palestino

Okrcali so angleško vladavino in zahtevajo takojšnjo neodvisnost

LAKE SUCCESS, N. Y. 9. maja. — Predstavnik Arabske Lige Henry Katan je danes zahteval od Združenih narodov, da ukinejo mandat nad Palestino in da dajo polno neodvisnost Sveti deželi.

Predstavnik Arabcev je ostro napadel angleško vladavino v Palestini pred političnim in varnostnim odborom Združenih narodov.

"Ni pravično, da se zanika ljudstvu Palestine osnovno pravico do samovlade in neodvisnosti," je rekel Katan.

Arabski predstavnik je poudaril, da mora biti mandat ponovno razmotrivan in sicer iz razloga, ker je Liga Narodov ukinjena in bi nadaljevanje mandata bilo v nasprotstvu s čarterjem Združenih narodov.

Rusija sprejela ameriške pogoje glede Koreje

MOSKVA, 10. maja—"Pravda" je danes objavila pismo zunanjega ministra Molotova državnemu tajniku Marshallu, v katerem je Sovjetska zveza pristala na ameriške pogoje glede obnovitve pogajanja za organiziranje provizorične vlade v Koreji.

Zedinjene države so dotične pogoje stavile prošlega decembra.

"Upam torej," je pisal Molotov v pismu z dne 7. maja, "da ni nobenega vzroka več, zakaj naj bi se z delom skupne komisije zavlačevalo."

Molotov je sprejel ameriški predlog, da se vsem korejskim strankam dovoli vstop k priliminarnim posvetovanjem s sovjetsko-ameriško komisijo za združeno korejsko vlado.

GEN. CLARK PRI PAPEŽU

VATIKAN, 10. maja—Papež Pij XII je danes sprejel generala Mark W. Clarka, ki je prišel v Italijo na konferenco glede ameriških vojnih spomenikov.

Štirje banditi zajeti v strelski bitki

V soboto zgodaj zjutraj je prišla v kavarno Ben Colarica na Bolivar Rd. četvorica banditov, katere je policija presenetila, ko so 14 gostom vzeli okrog $400, nakar je sledila strelska bitka, v kateri sta bila eden izmed banditov in neki gost obstreljena, ostali trije pa so bili zajeti in odpeljani v zapor. Med zajetimi je 27-letni notorični kriminalec John Dobzanski, ki je pred 15 meseci zbežal iz državnega zavoda za kriminalno blazne v Limi, O. Policija sodi, da je ta tolpa kriminalcev odgovorna za celo vrsto roparskih napadov, ki so bili prizorjeni zadnji čas na razne gostilne in podobne lokale, v katerih je bilo odnešenih kakih 25 tisoč dolarjev.

Zajetje zločinske tolpe se pripisuje v prvi vrsti čuječnosti Colarica, ki je opazil neki avto, ki je vozil gor in dol po ulici pred kavarno, ko pa je tolpa vstopila, je skočil z verande v drugem nadstropju, kjer se kavarna nahaja, in poklical policijo. Colaric je 31 let star in stanuje na 5385 St. Clair Ave.

Trumanov program za "pobijanje komunizma" sprejet v kongresu

Poslanska zbornica odobrila načrt z 287 glasovi proti 107; bo v teku par dni predložen Trumanu v podpis

WASHINGTON, 10. maja—Program predsednika Trumana za "ustavljenje komunizma" je imel danes "zeleno luč" od strani kongresa Zedinjenih držav.

Snoči je poslanska zbornica z veliko večino 287 glasov proti 107 sprejela prvi konkretni del tega programa, ko je bil odobren zakonski načrt, da Zedinjene države potrosijo $400,000,000 za vojaško in gospodarsko pomoč Grčiji in Turčiji.

Že poprej je bil z veliko večino odobren enak zakonski načrt tudi v senatni zbornici, kar pomeni, da preostaja samo še nekoliko dela z izenačenjem obeh predlog, nakar bo predloga poslana predsedniku Trumanu v podpis. Pričakuje se, da bo to vzelo le par dni.

Grčija ima dobiti 300 milijonov, Turčija pa 100

Po obstoječih načrtih se ima porabiti $150,000,000 za gospodarsko obnovo Grčije, $150,000,000 za pomoč grški armadi, ki je brez moči napram grškim gerilskim četam, ostalih $100,000,000 pa ima dobiti Turčija za moderniziranje njenih oboroženih sil.

Poslanska zbornica je predlogo odobrila po burnih debatah, ki so trajale štiri dni. Nasprotniki predloge so svarili, da odobritev programa dejansko pomeni, da so Zedinjene države s tem za vse praktične svrhe "napovedale vojno Sovjetski zvezi," medtem ko so njeni zagovorniki odgovarjali, da ako Rusija to smatra za vojno napoved, je to pač njena stvar.

"Kocka je padla," je rekel republikanski kongresnik Smith iz Wisconsina, ki je vodil opozicijo proti predlogi in se sprl s svojim starim prijateljem in predsednikom odseka za zunanje zadeve, kongresnikom Eatonom iz New Jersey, kateri je vodil boj za njeno odobritev.

"Predloga je vojna mera in odslej naprej bomo šli korak za korakom naprej," je rekel Smith časnikarjem. "Postali smo žrtev histerije in pričakovati smemo, da se bo vojaški položaj stopnjema resnil. Zagovorniki te predloge so jo pokrili z 'zdečimi slamniki,' ampak niso imeli moralnega poguma, da bi ljudstvu povedali, da je ta stvar v resnici vojna mera."

Vsi poizkusi za omiljenje predloge poraženi

Opozicija je vedela, da je njen boj zaman, dolgo prej kot pa je prišlo do končnega glasovanja. Vsak poizkus da bi se kako točko predloge predrugačilo ali omilija, je bil takoj poražen.

Stranke so izgubile vsak pomen. Jedro opozicije so tvorili republikanci s srednjega zapada in nekateri progresivni demokrati, medtem ko je večina republikancev glasovala v koaliciji z južnimi demokrati in zanesljivimi pristaši administracije. Za predlogo je glasovalo 127 republikancev in 160 demokratov, proti nji pa je glasovalo 93 republikancev, 13 demokratov in neodvisni delavski kongresnik iz New Yorka Marcantonio.

Izmed štirih clevelandskih kongresnikov je glasoval proti predlogi edino republikanski kongresnik "at large" Bender, zanjo pa je glasovala republikanska kongresnica Bolton iz 22. distrikta, kakor tudi oba demokratska kongresnika, Feighan iz 20. distrikta in Crosser iz 21. distrikta.

Truman je dobil vse, kar je zahteval

Predloga, kakor je bila sprejeta v obeh zbornicah kongresa, daje Trumanu vse, kar je zahteval, ko je 12. marca nepričakovano stopil pred kongres in predložil svoj program za "ustavljenje komunizma."

Kongresu se je dalo zagotovilo, da se v Grčijo in Turčijo ne bo poslalo ameriškega vojaštva, toda predloga dovoljuje "omejeno število" vojaškega osobja, ki ima služiti pri vojaških misijah v prizadetih dveh deželah.

Poleg tega se bo v obe deželi poslalo civilne misije, ki bodo nadzirale gospodarsko stran programa.

Vsled kritike proti programu, da so Zedinjene države ignorirale Združene narode, se je v predlogo zanesla točka, ki "vabi" Združene narode k posredovanju v grško-turški situaciji, ter med ostalim določa za ukinjenje ameriškega programa, kadarkoli bi bodisi varnostni svet ali pa zbornica Z. N. uradno ugotovila, da je nadaljnja pomoč nepotrebna ali nezaželjiva.

Nadaljnja pomoč bi se tudi mogla ustaviti vsak čas, ako bi tako odločilo predsednik ali obe zbornici kongresa.

Domače vesti

Mesar se smrtno ranil, ko mu je spodletel nož

Žrtev nenavadne nesreče je postal v soboto popoldne 28-letni mesarski pomočnik John Banno, kateremu pri delu v Handy Shop na 8425 Euclid Ave. spodletel nož in mu prerezal eno izmed glavnih žil v lakotnici. Močno krvavečega so odpeljali v Cleveland Clinic, kjer je čez par minut umrl. Pokojni je bil zaposlen šele par mesecev in je stanoval na 16432 Braddock Ave. Zapušča ženo in dva mala otroka.

Sorodnike iščejo

Jugoslovanski rdeči križ se je obrnil na Ameriški rdeči križ, da bi se poizvedelo za sledeče Jugoslovane: Jurij Lisac, Marko Lisac, Jakov Strunk in Tom (Mile) Puce. Ako sami to čitajo ali pa če kdo ve za njih naslov, je prošen, da sporoči na Ameriški rdeči križ, 1227 Prospect Ave., Cleveland 15, Ohio.

S potovanja

Mrs. Anna Jurgek (Hočevar) se že 11 mesecev nahaja na potovanju po raznih državah. Obiskala je Minnesoto, Arkansas, Arizono, Texas in sedaj se nahaja v Californiji, odkoder pozdravlja prijatelje in sorodnike. Potuje z letalom in domov na 631 E. 185 St. se namerava vrniti prihodnji mesec. Prav gotovo bo imela mnogo zanimivega za povedati o svojemu potovanju.

Kongresnik Kirwan ima besedo v Washingtonu

Iz poučenih virov v Washingtonu se javlja, da je kongresnik Michael J. Kirwan iz Youngstowna postal tista "nevidna sila," ki ima glavno besedo pri delitvi služb in uradnih pozicij, s katerimi razpolaga Trumanova administracija v državi Ohio. Isti viri pravijo, da je zvezda Ray T. Millerja iz Clevelanda, ki je imel skozi mnogo let dostop do "najvišjih krogov" v Washingtonu, zadnji čas "popolnoma zatonila." Miller je lani resigniral kot uradni šef demokratske stranke v okraju Cuyahoga, ampak "neuradno" se je smatralo, da je ostal še vedno "odločilna vplivna sila."

Zmotnost tega vtisa se je pokazal nedavno, ko je Kirwanov nastop preprečil imenovanje Paul C. Aikena, člana Millerjeve odvetniške firme, za pomožnega poštnega mojstra v Clevelandu. Pravijo, da je Miller padel v nemilost v Beli hiši, ko je lansko poletje prišel v Washington kot legalni svetovalec železničarske organizacije Brotherhood of Railroad Trainmen in tekom stavke zastopal predsednika omenjene organizacije, A. F. Whitney-a, ki je bil takrat v ostrem sporu s predsednikom Trumanom.

CHURCHILL DOBIL FRANCOSKO ODLIKOVANJE

PARIZ, 10. maja—Premier Ramadier je danes v prisotnosti vojaških oddelkov in več tisoč gledalcev izročil Winstonu Churchillu vojaško medaljo, ki je najvišje odlikovanje v francoski armadi. Churchill je nosil uniformo častnega polkovnika 7. huzarskega polka.

Robeson v borbi proti fašizmu

ALBANY, N. Y. 9. maja. — Svetovno znani črni bariton Paul Robeson je danes imel svoj pevski nastop, za katerega pravi, da je poslednji za dobo dveh let.

Robeson je izjavil, da bo ves svoj čas posvetil borbi proti fašizmu in sicer kot brezplačni pevec in predavatelj.

Svoj nastop je imel Robeson v avditoriju srednje šole v Albany. Množica 1,300 poslušalcev je pozdravila slovitega pevca z viharnimi ovacijami.

Zidarji bodo dobivali $2.25 na uro

Med unijo zidarjev in gradbenimi podjetniki je bil dosežen sporazum, glasom katerega bodo zidarji za dobo enega leta dobivali po $2.25 plače na uro. Unija je poprej zahtevala $2.50 na uro, medtem ko je dosedanja plača bilo 2.12½. Izgleda, da bo enak povišek zahtevala tudi unija tesarjev, ki je imela danes odrediti stavko, ki pa je bila odložena v svrho obnovitve pogajanj s podjetniki.

Mlad. pevski zbor SDD

Jutri večer ob osmih se vrši seja Mlad. pevskega zbora SDD na Waterloo Rd. Prosi se vse starše, da se gotovo udeleže.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
1231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Cleveland in po pošti izven mesta):
For One Year—(Za celo leto) —$7.00
For Half Year—(Za pol leta) — 4.00
For 3 Months—(Za 3 mesece) — 2.50

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Cleveland, Kanadi in Mehiki):
For One Year—(Za celo leto) —$8.00
For Half Year—(Za pol leta) — 4.50
For 3 Months—(Za 3 mesece) — 2.75

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske dražve):
For One Year—(Za celo leto) —$9.00
For Half Year—(Za pol leta) — 5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

TRAGEDIJA SVETE DEŽELE

Nobeni humanitarni razlogi ali pa želja, da se najde pravilno rešitev za vprašanje Palestine niso prisilili Anglijo, da zadevo okrog Palestine predloži organizaciji Združenih narodov. Nasprotno, na ta korak se je Anglija odločila po dolgem obotavljanju, ker ni v stanju, da drži v Sveti deželi tako imenovani "red in mir" s svojimi lastnimi silami. Kot je razvidno iz prvih diskuzij Anglija niti malo ne misli, da bi se odrekla mandata nad to strateško važno deželo, ki ji je potrebna posebno sedaj ko so po ogorčenih demonstracijah vedno nezaželjeni angleški gosti morali napustiti Egipt.

V kratkem, cela povest kako je naenkrat sklicana izvanredna seja Združenih narodov, da obravnava to vprašanje, se da najbolj slikovito raztolmačiti nt sledeči način:

Na pragu novega leta so "judovski teroristi" ujeli v Tel Avivu angleškega oficirja, načelnika štaba 1. padalske divizije in dva sarženta ter jih na čisto navaden način pretepli. Oficir jih je dobil po goli dvajset krepkih in sicer z žilavko, sarženta pa vsak po osemnajst. To je bil odgovor na ukrep angleških oblasti, ki so uvedle telesno kazen za te "judovske teroriste." Angleški oficir ni bil sam, ki je čutil skeleče rane na tistem delu telesa, ki ga ne moremo zaradi olike na temu mestu imenovati, ampak žilavko je občutil precej močno sam John Bull, ki se je prijel za dotično mesto, in rjoveč zbežal k svoji materi—organizaciji Združenih narodov ter pri sedanjih diskuzijah vpije: "poreden deček me je tepel. . ." In tako je dobra mamica posegla vmes. Neke članice, med katere spadajo Zedinjene države, hočejo položiti zdravilno mast na ranjeni del telesa John Bulla in ukreniti kar je potrebno, da "poreden deček" ne bi zopet tepel ubogega John Bulla. Nič jih pri temu ne moti dejstvo, da John Bull ni imel ničesar za opraviti tam, kjer je batine dobil in da se je končno, če je že bil tam, mogel izogniti vsem takšnim neprijetnostim, če bi se bil držal obljub in obvez, ki jih je skupno z mandatom nad Palestino prevzel.

Pred tridesetemi leti je lord Balfour javno obljubil Judom dom v Palestini. Po prvi svetovni vojni je Anglija, ko ji je bil izročen mandat nad Sveto deželo, sprejela obvezo, da bo omogočila razvoj judovskega nacionalnega doma v Palestini, kar pomeni, da bo omogočala pristop v Palestino vsem Judom, ki se želijo v svoji stari domovini zopet naseliti. Toda namesto, da bi delala na temu, se je Anglija poslužila starega rimskega pravila: divide et impera—deli in vladaj. Pognala je Arabce proti Judom in ohrabljala nacionalne aspiracije, istih z namenom, da bi v ti medsebojni borbi dveh narodov lovila v kalnem.

Pred vojno ta problem naseljevanja Judov ni bil tako peroč kot je danes. Bilo je sicer Judov, ki so se naseljevali v Palestini toda šele po II. svetovni vojni je ta želja po lastnem nacionalnem domu Judov zavzela takšen obsseg, da je postala spontana, enotna in nezadržljiva. To je razumljivo. V drugi svetovni vojni so Judi bili tisti narod, ki so bili uničevani v koncentracijskih taboriščah nacistov v milijonskem obsegu. Računa se, da jih je samo v Treblinkah in Lublinki bilo pomorjenih, odnosno sežganih v krematorijih, nad 5 milijonov. Tudi, ki so preživeli nacistični teror in ki so videli kaj se je zgodilo z njihovimi lastnimi brati, ne želijo, da se vrnejo v dežele, na katere jih vežejo tako bridki spomini na strašno tragedijo. Njih edini up je lastni nacionalni dom v Palestini, v deželi njih prednikov. Dnevna poročila o "terorju" v Sveti deželi se sukajo samo okrog tega vprašanja: dovoliti evropskim Judom svoboden vstop v Palestino in končanje mandatorske vlade Anglije.

Anglija niti ne misli dovoliti vstop v Palestino evropskim Judom še manj pa, da se odreče mandata nad to strateško važno Sveto deželo. Toda poleg težav, ki jih ima s tako imenovanimi "teroristi" se za Anglijo pojavljajo težave v zvezi s zahtevami Arabcev. Ni dvoma, da Arabci želijo neodvisnost Palestine samo zato, da bi Sveto deželo imeli v svoji polni oblasti in prav gotovo isto kot Angleži onemogočali vstop v deželo Judom. Kar je pri temu vprašanju važno je predvsem dejstvo, da se je ohrabljanje nacionalnih aspiracij Arabcev nad Angleži kruto maščevalo. Kajti takoimenova Arabska Liga, ki je dejansko dete angleškega imperijalizma, se je razvila v gorostasa, v novo silo, ki do sedaj še ni obstojala v moderni zgodovini, toda ki se po svojih imperijalističnih aspiracijah nahaja v ostrem nasprotstvu z angleško politiko na Sredozemlju. Razumljivo je, da se ta Arabska Liga, ki jo tvorijo Saudi Arabia, Egipt, Lebano, Siria in Irak poteguje za neodvisnost Palestine iz ne prav preveč "svobodoljubnih vzrokov."

Kot omenjeno, ne želi Anglija sploh razpravljati o neodvisnosti Palestine. Njen glavni problem je, da obdrži Palestino pod svojo sfero vpliva, Združeni narodi pa naj bi posredovali le v toliko kar se tiče notranjih težav, ki jih ima v zvezi s "judovskimi teroristi." Pri temu je pridobilá na svojo stran Zedinjene države, ki so zavrgle predlog Sovjetske zveze glede polnih diskuzij o Palestini in po zadnjih poročilih tudi predlog Sovjetske zveze, da se Palestini da neodvisnost.

Ker je angleška politika v Palestini doživela katastrofalen polom bi logično bila edina pravilna rešitev, da se ji mandat nad Palestino odvzame. Z umikom angleških čet iz Svete dežele bi izginil dober del tega "vprašanja Palestine" in organizacija Združenih narodov verjetno ne bi imela preveč težav, da najde pravilno rešitev za ustvarjanje nacionalnega doma Judov v Palestini navzlic ostri opoziciji Arabcev. Toda tako je vprašanje, ki je postavljeno pred Združene narode, strahovito zapleteno ravno zaradi tega, ker ne gre za ukinjenje angleške vladavine v Palestini ampak za učvrščenje iste. To pa iz tistih starih, tako znanih vzrokov, ki so pognali predsednika Trumana, da je s podpiranjem monarhističnega režima v Grčiji, zavaroval oljne interese ameriških družb na Srednjem vzhodu, isto tako kot te interese želi zavarovati Anglija, z obdržanjem kontrole nad Palestino. Dejstvo, da je Anglija izgubila kontrolo nad Egiptom še več potrjuje to potrebo. Kajti Anglija bi v tem slučaju mogla premestiti svoje vojne instalacije iz Egipta v Palestino in tisto, kar je prej bila Aleksandrija, bi imela postati Haifa—namreč, glavna mornariška postojanka Anglije na Sredozemlju.

Kratke vesti

DRŽAVNI ODDELEK ODKLANJA VIZE ZA JUGOSLAVIJO

WASHINGTON, 10. maja — Zedinjene države ne bodo izdajale vize za potovanje v Jugoslavijo. Gornjo odločitev je obelodanil državni oddelek danes.

Jugoslavija je opozorila Zedinjene države, da restrikcija ob priliki izdajanja potnih listov onemogoča turistično trgovinsko potovanje v letovišča Dalmacije.

Ukaz, da se ne izda viz za potovanje v Jugoslavijo je dal državni oddelek okrog februarja meseca, ko je objavil, da bodo dvignjene omejitve na potnih listih za turistično trgovino.

Opazovalci v Washingtonu sodijo, da je ukaz v zvezi s incidentom sestrelitve dveh ameriških letal nad jugoslovanskim ozemljem.

Na vprašanje glede potniških omejitev je uradnik državnega oddelka odgovoril: "Že več mesecev je državni oddelek zavračal prošnje za potne liste osebam, ki so hotele potovati v Jugoslavijo."

"Ta postopek je bil na podlagi nezmožnosti, da se našim državljanom proži normalna zaščita in na podlagi neurejenih prilik v Jugoslaviji," pravi uradnik državnega oddelka.

LAKOTNÁ STAVKA ZAJELA 100 TISOČ NEMCEV

BERLIN, 9. maja—Danes je v angleški okupacijski zoni Nemčije in sicer v Hamburgu napustilo delo 100 tisoč delavcev.

Delavci so se zbrali pred poslopjem svoje unije in protestirali proti pomanjkanju hrane. Demonstracije so sledile, ko so odmerki hrane bili znižani na 650 kalorij dnevno.

ANGLEŽI PESIMISTIČNI GLEDE MOŽNOSTI VOJNE

LONDON, 12. maja. — Na zahtevo New Commonwealtha, mednarodne organizacije, katero vodi Winston Churchill, je bila razpisana anketa, da se ugotovi kaj Angleži mislijo v zvezi z nevarnostjo nove vojne. Anketa je ugotovila, da Angleži postajajo vedno bolj pesimistični in da se njihovo neprijateljstvo proti Zedinjenim državam veča.

PROPOROČA AMERIŠKO FINANCIRANJE REVOLUCIJE V PALESTINI

COLUMBUS, O., 10. maja—Znani pisatelj Louis Bromfield želi, da bi Amerikanci financirali revolucijo v Palestini. Tozadevno izjavo je podal na tiskovni konferenci, ki je bila sklicana za objavo kampanje za denarne prispevke, ki jo v kratkem začne Ameriška liga za svobodno Palestino.

Bromfield je rekel, da bo liga, katera sestoji iz liberalno mislečih oseb, ki želijo pomagati židovskim brezdomcem v Evropi najti stalen dom, skušala zbrati 7 milijonov dolarjev in pol za prevoz Židov iz Evrope v Palestino, za financiranje njihovega odpora in zdravniške potrebe in da jim pomaga priboriti priznanje provizorične vlade, katero se namerava organizirati v Sveti deželi.

OBTOŽBA PROTI BIVŠEMU PREMIERJU HOLANDIJE

AMSTERDAM, 10. maja. — Javni tožilec je danes zahteval, da se bivšega holandskega premierja Dirk J. Geera, ki se je za časa vojne nahajal v Londonu vrže v zapor in obsodi na globo $1,496. Bivši premier, ki je star 77 let, je obtožen, da je imel stike z osiščem, posetil Holandijo ko je bila pod nacistično okupacijo in da je pisal brošure proti vojni.

SOVJETSKI ZASTOPNIK MINISTRA ODSLOVLJEN

MOSKVA, 10. maja—Danes je bilo uradno naznanjeno, da je bil radi nesposobnosti odslovljen sov. pomožni minister za javno zdravje Kuznecov.

Dva nemška feldmaršala in 10 generalov obtoženih zločinov

(Nadaljevanje s 1. strani)

neralom so del programa ameriškega sodišča za vojne zločine, da se postavi na zatožno klop bivše nacistične voditelje, ne glede na položaj, ki so ga zavzemali v življenju. Poročilo iz Dachau, ki je bilo objavljeno včeraj, pravi, da je bilo izza konca vojne tam sojenih 1,000 Nemcev, od katerih je bilo 873 spoznanih krivim, in da je bilo 271 od slednjih obsojenih na smrt.

Max Stone:

Obisk v Španiji

Veliko ljudstvo z majhnimi voditelji

Madrid v torek—Prispel sem v Madrid. Prvi korak, ki sem ga napravil, je bil na glavno pošto, da bi poslal novice družini. Na potu iz postaje do hotela in iz hotela do pošte sem opazil, da so trgovine dobro založene z oblekami in živežem. Čeprav so cene zelo visoke, dobiš vsega in tudi odjemalcev ne manjka. Začudil sem se nad dozdevnim blagostanjem oseb, ki sem jih srečal. Ali je morda res, da je v Madridu tako kakor to opisujejo v Ameriki?

Na pošti je mnogo ljudi. Vljudno uradnico sem prosil, če bi lahko poslal pismo v S . . . pri Guadalajari. "Gverlijici," mi je s strahom odgovorila. S tišjim glasom me je vprašala: "Ali ste Amerikanec? Tedaj pojdite in si oglejte."

Oddaljil sem se, toda dohitel me je neki mož, ki je stal zamano v vrsti in me nagovoril v slabi angleščini: "Slišal sem, da ste Amerikanec. Odprite oči, in videli boste, da je pri nas velika beda in pretkanost, toda srce Španije je republikansko."

Sreda—Srečal sem nekega voditelja demokratične zveze, velikega tajnega pokreta odpora. Zadovoljen je bil zaradi dosežnih rezultatov v tem mesecu, ko so bile v načrtu velike stavke in množičen odpor. "Rezultat je bil boljši," pravi, "kakor smo pričakovali." Zaupal mi je, da je zmeren socialist. Obsodil je Indalecija Prieta in njegove prijatelje v Toulouseu, ki so glasovali proti enotnemu delovanju. "Kako to, da ima Španija tako veliko ljudstvo in tako majhne voditelje?" se je končno vprašal.

Plače in cene

Petek—Danes sem se razgovarjal z delavci v neki bedni in umazani ulici. Opazil sem, da se je beda in umazanost v zadnjih desetih letih v Madridu silno povečala. "Lačen sem," je rekel neki delavec, "cene so previsoke, draginja je v zadnjih desetih letih za štirikrat narastla, medtem ko so se plače zvišale za 150%. Moja dnevna plača je 16 pezet. Liter olja stane 45 pezet, če ga je mogoče dobiti. Čevlji stanejo 300 pezet. Ko plačam takse in davek, mi ostane samo 11 pezet dnevno in s tem moram preživlja še štiri otroke."

Nacisti v Španiji

Sobota — Franco nima prave možnosti delovanja zaradi nestalnega notranjega položaja. Njegov brat Nikola in hči Karmen sta v zvezi z nacisti. Postali so milijonarji kakor tudi minister za delo in falangistični voditelj Jose Antonio Giron in tajnik falange Arrese, prav tako general Baliquet. Neki višji uradnik v notranjem ministrstvu mi je izjavil, da ti gospodje ščitijo naciste.

"Razen generalom nemške vojske in SS čet, smo dali gostoljubje tudi voditeljem nacistične stranke in Gestapa. Na nekem sestanku v aprilu 1945 na sedežu 'Sofindusa' (nemško-španski kartel) so sklenili, da se bodo nacisti umaknili v ozadje. Sklenjeno je bilo na videz, da bodo sodelovali z zavezniki in da bodo žrtvovali nekaj nacistov, ki so se zatekli v Španijo. Zaradi tega so izročili zaveznikom 17 ali 18 nacistov—da bi jih pomirili."

Ta uradnik je tudi zatrdil, da so voditelji "Sofindusa" sedaj neki tajinstveni Bernhardt, njegova svaka Oskar in Hubert ter eden največjih nemških agentov, kapetan Kurt Mayer-Doehner, ki je bil pomorski ataše v Španiji in ki je pomagal obnoviti Francovo mornarico. Doehner je bil voditelj SS čet. Sedaj je pod zaščito mornariškega ministra Almiranta Regalda.

Falangist prizna svoje sanje

Nedelja—Po maši sem srečal nekega prijatelja, ki se je navduševal za Franca. Nekdaj je bil siromak, a sedaj bogat. Izjavil mi je: "Mi strašimo zaveznike s komunistično nevarnostjo. Zaradi tega si oni ne upajo podvzeti ničesar proti nam. Mi vemo, da bodo komunisti proglasili republiko in spoštovali njene zakone, toda treba je prevariti javno mnenje. Mi aretiramo mnogo ljudi, jih proglasimo za komuniste ter kričimo o zaroti."

Odgovoril sem mu: "Toda vi delate kakor Hitler."

"Zakaj ne bi? Jaz sem ljubil Hitlerja in mislim, da je bil največji mož vseh časov," je omenil.

S partizani

Sreda—Uspel sem priti med skupino gerilcev v Sierri. Ne bom povedal njihovega števila niti njihove oborožitve. Razdeljeni so v dve skupini. V prvi so stalni, med katerimi se nekateri borijo že deset let, v drugi skupini so pa sezonski gerilci, kmetje in njihovi sinovi, ki pomagajo tovarišem borcem, kadar končajo poljska dela. Med partizani sem ostal tri dni. Tretjega dne sem prisostvoval njihovemu napadu na neko smodnišnico, ki so ga sijajno izvedli.

Popoldne sem šel z gerilci na čiščenje cest. Čiščenje cest pomeni zaustaviti vsak avto in kamion in vljudno mitraljirati one, ki se nočejo ustaviti. Na ta način pridejo gerilci do izkaznic in orožja, kar je zelo važno, ker včasih vlovijo tudi kako višjo falangistično osebnost.

Zapori so natrpani

Ponedeljek — Partizani so mi zatrjevali, da je 100,000 partizanov v zaporih in taboriščih. Mučenj, umorov in drugih zločinstev so se falangisti naučili pri nacistih. Zelo znan primer je mučenje profesorice filozofije Marije Nabel Santoledano. Od 5. maja do 2. junija je bila privezana na posteljo, mučena vsak dan in umirajoča obsojena na 20 let prisilnega dela. Predsednik izvršnega odbora stranke Fuste je bil že šestič aretiran in mučen v madridskih zaporih, ko sem obiskal Madrid.

Moj prijatelj Ted Allen, ameriški novinar, ki je obiskal španskega pravosodnega ministra Cuesto, mi je takole opisal njun razgovor:

Allen: "Koliko političnih jetnikov je v Španiji?"

Cuesta: "V Španiji ni političnih jetnikov."

Allen: "Mislil sem, da jih je 50,000 do 100,000."

Cuesta: "V Španiji ni političnih jetnikov, temveč samo vojni zločinci in to okrog 6,116. Večinoma so člani ljudske fronte, ki je izven zakona. Vsak član ljudske fronte je smatran za vojnega zločinca."

Allen: "Samo 6.116?"

Cuesta: "Pustil sem na svobodo 30,000. Zamenjelo jih je zatem 40,000 v zaporih, toda to niso vojni zločinci, temveč komunisti, navadni zločinci."

Zapustil sem Španijo. Pred odhodom sem prisostvoval paradi falange. Množica, med katero sem se pomešal ,je molčala. Spominjala me je na množico v Parizu med nemško okupacijo, kadar so paradirali "sivozeleni."

Razgovarjam angleški z nekim prijateljem in dve starki mi se približata: "Ne glejte jih," sta zašepetali, "to ni Španija."

DVA OTROKA ZGORELA V OGNJU NA DOMU

MANSFIELD, O., maja—Eksplozija v peči na petrolej je danes povzročila smrt dveh dečkov, starih 4 in 2. leti, ki sta umrla v ognju, ki je sledil eksploziji.

ŠKRAT

Mala pomota

Torej v New Yorku je umrl oče najinega prijatelja Jana. Ali mu je res zapustil 50,000 dolarjev?"

"Da! Samo to ni bil njegov oče, ampak brat, ki ni umrl v New Yorku ampak v Blatni vasi. Tudi mu ni zapustil 50, ampak 3 tisoč, ne dolarjev ampak dinarjev in ne gotovine ampak dolga."

*

Res nerodno

Sodnik: "Kako se pišete?"
Priča: "Zajec!"
Sodnik: "Krstno ime?"
Priča: "Anton ali pa Ivan; tega ne vem natančno."
Sodnik: "Kako da ne?"
Priča: "Glejte, jaz in moj brat sva namreč prišla na svet kot dvojčka. Bila sva tako slabotna, da so naju krstili za silo. Kmalu na to je eden umrl. Zdaj pa ne vem, ali sem umrl jaz ali moj brat!"

*

Izjema

Redar: "Stojte, gospodje, prijeti ste! Ne veste-li, da je župan šele nedavno ostro ukazal, da se ponoči mora mirno hoditi domov?"

"Res je, gospod redar, pa mi ne gremo domov, ampak v drugo krčmo."

*

Nadležen spremljevalec

Tujec je šel v mestni vrt, kamor ni bilo dovoljeno jemati psov s seboj. Takoj prihiti redar in se zadere na tujca: "Ali ne veste, da ne smete jemati psa s seboj v vrt?" — Tujec se ogleda in vidi, da res neko ščene hodi za njim, zato reče: "Ta pes ni moj!" Redar ga zavrne, rekoč. "Ali pes vendar hodi za vami!" Tujec pa se odreže: "Vi tudi hodite za menoj, pa niste moji!" Redar povesi oči in odide.

*

Zobje zunaj

Potnik pripoveduje: "Hodeč lansko zimo po Rusiji, sem srečal v hosti volka, ki je zijal tako grozovito, da sem si mislil: Požre me kar živega. Kaj je bilo storiti? Sežem volku z roko v gobec, potem po gobcu naglo dalje do repa, ga zgrabim za rep in ga potegnem z vso močjo k sebi. Tako ga obrnem, kakor da bi bil že na meh odrt in mu rečem: "No, mrha, zdaj me pa le ugrizni, če moreš, ko imaš zobe zunaj!"

*

Ženska v cerkvi naj ne govori!

Župnik je v pridigi župljanom razlagal evangelij, govoreč o onih dveh mladeničih, ki sta šla v Emavz. Zgodi se pa, da kmetico, gredoč v cerkev srečata dva mesarja. Vprašata jo, imali kaj telet na prodaj. Žena se vrne z njima in ko proda teleta, pohiti zopet v cerkev k pridigi, ki jo je pa že precej zamudila. Ravno ko je stopila v cerkev, je govoral župnik o onih dveh svetopisemskih mladeničih ter vprašal: "Kdo sta bila ta dva?" — Žena odgovori: "Ej, dva mesarja sta bila, gospod župnik, ki sta šla teleta kupovat". — "Kaj," odgovori župnik, "mesarja, buča neumna! Učenca Kristusova sta bila!"

*

Pot nazaj

Ko se je peljal vlak skozi predor, se je hotel neki gospod pošaliti s kmetičem, rekoč: "Očka, kaj bo pa zdaj! Zdaj se peljemo v pekel!" Mirno odgovori kmet: "Gospod, kako bo z vami, ne vem; a jaz imam — vozni listek za nazaj."

PROGRESIVNE SLOVENKE AMERIKE

PROGRESSIVE SLOVENE WOMEN OF AMERICA

Ustanovljene dne 4. februarja, 1934. *Inkorporirana dne 27. junija, 1938.*

GLAVNI STAN V CLEVELANDU, OHIO

GLAVNI ODBOR "PROGRESIVNIH SLOVENK"

Supreme Board Members of "Progressive Slovene Women of America"

PREDSEDNICA: Cecilija Subelj
I. PODPREDSEDNICA: Agnes Zalokar
II. PODPREDSEDNICA: Millie Bradac
TAJNICA: Josie Zakrajšek, 7603 Cornelia Ave.
BLAGAJNIČARKA: Marion Bashel
POMOŽNA TAJNICA: Joyce Gorshe
ZAPISNIKARICA: Frances Gorshe
NADZORNICE: Jennie Skrl, Anna Pollock, Mary Ster, Cecilija Golob
PROSVETNI ODBOR: Justine Pretnar, Mary Vogrin, Eleanore Klinc, Frances Hudovernik, Gusti Frančeškin, Mary Zakrajšek
UREDNICA: Mary Ivanusch, R.F.D. 1, Chardon, Ohio

Žena, izkoristi pridobljeno svobodo pravilno in korakaj z duhom časa naprej!

LETNA KONFERENCA

"Progresivnih Slovenk Amerike"

se vrši

v petek 16. maja
v Slov. Društvenem Domu
na Recher Ave.

Pričetek ob 7:30 uri zvečer

Članice, pridite

v obilnem številu!

MATI

Mesec majnik, oziroma druga nedelja v mesecu je posvečena v Ameriki materam ali materinstvu. Zato naj posvetimo danes nekaj besed temu važnemu prazniku.

Kako lepo priprosto in skoro v vseh jezikih sorodno doneče ime — mati! Da, mati, žena — nosilka življenja je istočasno največja mučenica, ko mora nemo zreti, kako se ubija, mori in ugonablja vse ono, kar je ona s toliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo priklicala v življenje.

Lep in nad vse druge stanove in poklice je vzvišen stan materinstva. Saj so tako lepe in plemenite naloge in dolžnosti matere. Od trenotka, ko se ji porodi dete, pa do trenotka, ko zatisne svoje trudne oči, ji je dano, da kakor vrtnar ali slikar, zaliva, ravna, barva in harmonizira v otroku vse, kar je lepega, poštenega in plemenitega. Žena, ki pojmi veličine njene ustvarjalne sile, vidi v materinstvu največje prilike, da služi človeštvu. Ni ga poklica, pa če je še tako slavljen, odlikovan in poviševan, ki bi se mogel meriti z vlogo prave, dobre in resnične matere.

Prava mati ve, da ni dovolj roditi otroka, skrbeti, da je oblečen in nasičen. Njej se zdi, da je še vse večja in važnejša ona druga naloga, oblikovati njegov značaj, skratka razplamteti v njegovi mali in nežni dušici smisel za lepoto, resnico, pogum, vztrajnost, itd. Ve tudi, da če je danes na svetu toliko nesoglasij, toliko disharmonije med ljudstvi in narodi, da pade del krivde za to tudi na njena ramena. In ker v preteklosti ni imela mnogo besede pri odločevanju svoje in svojih otrok usode, hoče ta zamudeni čas in zamujeno priliko tembolj izkoristiti v tej kratki in usodni uri, ko stoji človeštvo takorekoč na razpotju med življenjem in smrtjo.

Danes je takorekoč enajsta ura, da stopi žena-mati na svetovno pozornico in zahteva svoje materinske pravice, da ne bo rodila za smrt, temveč za življenje in srečo.

Prilike so ji dane, le poguma in volje treba. Kakor je bila žena pijonirka ob strani svojega moža in družine, ko je oral ledino, se boril proti elementom narave, tako in veliko bolj mu mora stati ob strani, ga vzpodbujati in bodriti sedaj, da skupno premagata neštete ovire, ki še zastavljajo pot do vesoljnega miru.

Ko čitamo življenje enega ali drugega znanstvenika, pisatelja, ljudskega borca ali pionirja na kateremkoli polju, najdemo vedno in povsod v ozadju vpliv dobre, blage matere, skrbne, udane in požrtvovalne žene. Žena, mati vpliva na svojo družino, na svojega moža liki toplo sonce na naravo. Kjer izžareva v družinskem krogu dih tople, ter inteligentne, iskrene materine in ženine ljubezni in požrtvovalnosti, tam najdemo navadno tudi idealno družinsko življenje.

Kako srečen je otrok, ki lahko reče o svoji materi, da je ni videl nikoli vršiti slabega dejanja, slišal nikoli izustiti laž ali obrekovanje. Tak otrok zraste v pravem ozračju. Ni mu treba dolgih pridig, ker ga nemi vzgledi matere vlečejo k pravemu ravnanju. Mati mu je živ vzgled. Ona ga ne uči le prav, ampak dela prav! Če mu reče — ne laži — tudi nje nikoli ne sliši lagati. Če ga uči, ne bodi hinavec — tudi nje nikoli ne vidi nositi maske na obrazu. Če mu reče — bodi priden, vesten in točen —je tudi sama pridna, vestna in točna. Če ga uči, naj bo pravičen napram svojim tovarišem in tovarišicam, tudi nje nikoli ne vidi ravnati krivično napram njemu, očetu, sestram, bratom in drugim, ki pride v dotiko z njimi.

Da, veličastno in nadvse lepo je ime — mati. Velike in lepe so njene naloge, so pa tudi težke in veliko odgovornost noseče.

Dasi ni vsem ženam usojeno poznati blaženosti materinstva v družinskem smislu, vendar ima mnogo teh žen globok, često vesoljni čut materinstva. Ker nimajo skrbi za lastni družinski krog, izražajo često svoj materinski čut v skrbi za zboljšanje socijalnih razmer, ker se zavedajo, da je na svetu toliko nesrečnih človeških bitij, toliko teptanih in brezpravnih . . . Ker niso vezane na lastne otroke, se tem bolj živo zavedajo, da bo zasijalo sonce miru in sreče na zemlji šele tedaj, kadar bo čut materinstva, čut človeštva razvit do tiste točke popolnosti, ko nam bo krvavelo srce ob nesreči poslednjega in najskromnejšega človeškega bitja.

Čas, da se tako spopolnimo in razvijemo je kratek. Treba bo hiteti, treba bo delati, se učiti in pomagati eden drugemu, vendar bo naš trud, naše žrtve bogato nagradeno — ustvarili bomo nov svet, en sam svet — svet brez sovraštva. In takrat bo praznovalo materinstvo, svoj dan, svojo zmago in Cankarjeve mrke in žalostne množice širom zemeljske oble bo obsijalo nebeško sonce, zvonovi bodo potrkavali in človek bo postal res človek!

Krožki poročajo . . .

Krožek št. 1 poroča:
Konferenca. — Na delo za mir!

Sonce že topleje ogreva, narava se prebuja in drami iz dolgega spanja. Maj je tukaj! Z njim pa je pred durmi tudi naša letna konferenca, katera se vrši 16. maja ob 8. uri zvečer na Recher Ave., v Euclidu. Torej samo še en teden imamo časa, da se malo pripravimo, kaj bomo sejale in razmotrivamo, kaj bi bilo bolj plodonosno za v korist nas žena in naših otrok in trpečih narodov po vsem svetu.

Mogoče se vam bo zdelo, da so slične zadeve preogromne, češ, da smo prešibke, mogoče da nas je premalo, da bi delale v korist vseh narodov, toda sestre članice, vse je mogoče. Obširno morje sestoji iz samih kapljic in človeštvo iz posameznih ljudi, toda če se strnemo vsi skupaj in hočemo dovolj močno nekaj dobrega, je ni sile, ki bi nas mogla ustaviti.

Če je volja, če imamo čut in resnično ljubezen do organizacije v svojih srcih in če vemo, kaj pomeni beseda ali ime "Progresivne", bomo šle sedaj z vsemi našimi močmi na delo, da ojačimo našo organizacijo številčno, moralno in gmotno.

Zadnji petek sem se udeležila shoda v Music Hall, kjer je govoril Henry A. Wallace. Kakor veste, on je tudi progresivec. Seveda, nasprotniki ga kličejo — izdajalec, komunist, kar pa nima dosti pomena. Sijajna udeležba od strani občinstva je bil najlepši odgovor za vse obrekovalce.

Henry Wallace je mož, vreden podpore od nas preprostih ljudi. Povedal je dosti, kar je videl in slišal po Evropi. On ima dalekosežen vpogled v bodočnost in čut do trpečih ljudi. Seveda ima tudi korajžo povedati nasprotnikom, da so navadni lažnjivci.

Ko sem se ozrla po množici v dvorani, sem opazila, da je bila večinoma mladina. Vse je kipelo od navdušenja. Besede tega velikega moža so bile prisrčne in odkrite. Rekel je, da je Cleveland drugo mesto, kar jih je dosedaj obiskal v tej kampanji za trajen mir, s tako veliko udeležbo.

Ljudje so stali v vrstah po pločniku in prosili prihajajoče za vstopnice, če bi imel kdo katero odveč, pri blagajni so bile namreč zdavnaj vse razprodane. Slična udeležba je bila v Parizu.

Solze so mi prišle v oči od čustev, ko sem mislila: zakaj ne bi bilo več takih mož in žena?! In — kje so naši ljudje, naši napredni možje in žene? Saj smo vendar tudi mi Progresivci! Ampak žal, ne dovolj. Ni zadosti, da podpiramo naše organizacije, naše ime Progresivne zahteva več od nas, kakor da pomagamo pri prireditvah, s kupovanjem vstopnic k različnim koncertom ali zbiranjem stare obleke. Naša mesta so ob strani resničnih mož, kateri se borijo za pravico vseh narodov. Naša naloga je, da se udejstvujemo in pokažemo, kadar govorijo možje, kot je Henry Wallace, Zlatko Balokovič in drugi. Ni dovolj, da se strinjamo z njih idejo in doma poslušamo radio. Dvorane morajo biti nabito polne občinstva. S tem jim pokažemo, da se strinjamo z njih idejo, dajmo jim novih moči za nadaljevanje v borbi proti fašizmu in tiraniji.

Dovolj je bilo gorja in trpljenja v prvi svetovni vojni, nezaslišna so bila grozodejstva v drugi ali takozvani včerajšnji vojni. Vzelo bo pol stoletja, da se bodo zabrisali sledovi gorja. Ali bomo čakali brezbrižno kaj nam prinese bodočnost?

Ne, sestre! Čeprav nimam sinov, vem kaj so čutile matere, katere so imeli sinove pri vojakih in kaj trpijo tiste, katere so jih izgubile za vedno.

Ob odkritju spomenika v Collinwoodu sem stala ob strani ene teh mater. Rada bi ji bila stisnila roko ali rekla kakšno mehko besedo sočutja, pa sem se bala. Čutila in videla sem kako se je tresla. Zdelo se mi je, da je vse njeno telo ena sama velika razboljena rana.

Torej sestre, širimo duh Progresivnih! Poskušajmo pridobiti čim več članic, da bomo stopale ob strani mož ne le kot žene, temveč da jim bomo tovarišice, ker čas zahteva tako.

Prva je žena-mati, ki občuti gorje, kadar ji vržejo moža iz službe, rekoč: nisi nam več v korist; istotako, kadar se dvigajo cene živilom obleki, itd., in kadar ji odpeljejo edinega otroka, kaj šele če se nikoli več ne vrne.

Po vsem svetu so raztresene koščice nad vseh dragih otrok in mnogo onih, ki so se vrnili, je revnih in bolnih.

Kaj porečete k temu ve stare mamice, ki tako ljubite vaše vnuke in jih crkljate? Ali vam je vseeno, če raste trava ali ne, kadar vas ne bo?!

Ne, jaz vem, da vse, katere imate trohico čustva v svojih srcih in razsodnost duha v glavi, boste poskušale delati v korist svetovnega miru. Magari, če ste 80-letnica se lahko udejstvujete s tem, da podpirate ono, kar je v blagor človeka.

* * *

Ker nisem poročala zadnji mesec naj ob zaključku malo poročam v izčrpkih o delu pri našem krožku. Na marčevi seji smo imele predavatelja, Mr. Terbižana. Povedal nam je dosti koristnega o rastlinstvu, vrtovih, sadnjem drevju, itd. Lepa hvala, Mr. Terbižan!

V blagajno so darovale sledeče: Frances Fajdiga $2.00, Margaret Poznic $1.00, Anna Branisel $1.00 iz Floride, Jennie Satej $2.00 in Jennie Perko $1.00. Hvala vsem!

Na aprilski seji nismo imele velike udeležbe. Bilo je slabo vreme in tako so prišle samo ta korajžne. Ves večer smo porabile v prid SANSa, oziroma v razpravah, kako se dostojno obleči za sprejem delegacije in kakšne predpasnike bodo nosile strežkinje pri banketu. Če bi postali možje takorekoč malo bolj zaupni in stopili v naše vrste, oziroma postali progresivni možje ali ustanovili krožek v tem smislu, bi se napredne žene v Clevelandu počutile nezarensko počaščene.

Zdravo! Vaša poročevalka
M. Vidrich.

Sončni kotiček . . .

Zanimivo pismo mladega slovenskega dijaka, ki sledi tu spodaj, iz katerega veje dih navdušenja, šegavosti in razposajenosti in to vzlic prestanemu trpljenju in neštetih težkoč, se nam zdi, kot topel sončni žarek, ki živo dokazuje, da raste v domovini nov in zdrav rod, poln optimizma, razigranosti in ukaželjnosti. Prejela ga je družina naše članice Eve in zdelo se nam je, da spada pod sončni kotiček.

Dragi stričko in teta!

Končno je zamenoj prva konferenca in z njo ves trud in napenjanje možganov. Vedeti morate namreč, da sem bil šele zadnji teden izprašan vse predmete in tako nisem prišel do tega, da bi se posvetil Vašemu pismu. Če bi imel vsaj ob nedeljah čas, bi se lotil tega dela že popreje, toda vedno se moram udeležiti ali udarniškega dela ali manifestacije, zborovanja ali drugo. Obenem pa moram za mamo opravljati razna gospodinjska dela, ker ne more ona iz hiše.

Večer je in zunaj sneži, mi pa sedimo pri radio aparatu in ob zvokih glasbe, ki prihaja od vas tam doli preko velike luže, se moje misli napotijo k Vam, dragi stric in teta. Zahvaliti se Vama imam za toliko daril, ki sem jih od Vas prejel, ter Vam kličem hvala, najlepša hvala. Več besed ne najdem, da bi izrazil občutke, ko sem odpiral paket, ga pregledoval, pomerjal, razkazoval in se šopiril po cesti.

Prvo, kar mi je padlo v oči, ko sem šel po mestu z ono rudečo športno čepico, da so pričeli vsi UNRRA konji za menoj kar bežljati. Jim mora biti čepica že zelo znana. Prišla mi bo zelo prav pri smučanju. Čevlji na žalost za smučanje niso pravi, toda mi tudi tako pridejo zelo prav v tej plundri in dežju. Hlače so mi sicer nekoliko ozke, pa bom naredil shujševalno kuro, če pa tudi to ne pomaga, bom pa milostno podaril tateku. Tenis čevlji so mi popolnoma prav, ravno tako tudi hlače. Na žalost pa oboje letos ne bo prišlo v poštev, ker ni tistega, kar je glavno, to so tenis žoge. Tu jih sploh ni mogoče dobiti. Tenis lopar imam že od mame, toda žog že zdavnaj ni več. Tenis bo sedaj moj novi šport, sicer pa bomo videli, če bo čas za to in če ne boste med počitnicami zopet pela kramp in lopata.

Smučarska srajca, sweather in sportni jopič mi odlično pristojajo in bom v njih res zelo gala smučar in bom najbrž vzbujal splošno občudovanje, česar se prav nič ne branim. Za srajco sva se skoraj skregala z mamo. Ko je dobila ona v roke, me je hotela takoj prepričati, da to ni barva za fanta, ampak za ženske in da bi imela ona lepo zimsko kombinirano obleko iz nje. Končno sem jo pa le jaz prepričal, da pri meni ne igra vlogo barva, da je le amerikansko, pa je že vse dobro. Nisem pa še sedaj siguren, da jo le dobim lepega dne na njej.

Seveda tudi s tatekom ni šlo vse prav. Dolgo časa se nisva mogla zediniti glede užigalnika, ko za drugega še nisva vedela, kako se uporablja. Po hujših debatah kot na mirovni konferenci, sem moral umakniti svoje zahteve in mu ga prodati. Hude borbe so bile tudi za cigarete, pa sva končno v obojestransko zadovoljstvo sklenila premirje.

Zelo fine so tudi smučarske spodnje hlače in mi bodo prišle zelo prav kadar bom šel na kako daljšo gorsko turo in mi bo treba v gorah prenočiti. Pogrejejo te ravno tako, kot če dobiš v šoli slabo oceno ter se od obupa kopaš v znoju kot milski konj.

Glede nogavic pa je bila mama skoro bolj vesela nego midva s tatekom. Veselo je vzdihnila: Hvala Bogu! Na teden 24 ur manj krpanja nogavic! S krpanjem ima ona namreč toliko dela, da ji stoji kot fata-morgana vedno pred očmi kup nezakrpanih nogavic.

Nekega predmeta pa res nisem bil vesel in sicer slovarja. Tatek sedaj od mene zahteva; da prestavljam s pomočjo tega slovarja slovenska besedila v angleščino, kot je Ida delala z maminimi pismi, pa si nikakor ne da dopovedati, da je za to potrebno znati slovensko in popolnoma že obvladati angleščino.

Torej dragi stričko vidiš, to zahteva od mene tatek. Da pa njegovemu visokorodju ustrežem in moje možgane pokličem na delo, Te prosim, ako je mogoče, da mi pošlješ slovensko angleški slovar, po možnosti iste izdaje, da imam kompletno. Tu so izdaje teh slovarjev zelo pomanjkljive v izgovorjavi in že zelo stare.

Sedaj pa še par besed o "chewing gum." Seveda sem moral prvo vsakemu mojemu ožjemu prijatelju ponuditi po en exemplar tega amerikanskega čuda. Ko sem jaz pred parmi dnevi v šoli tako žvečil "chewing gum", me je profesor s prav neprijaznim glasom pozval "to the black board" in me vprašal, ako je učencu dovoljeno jesti med uro. Ko sem mu končno obrazložil, da ne jem, ampak žvečim, me je poslal v klop s precej osornim glasom. Toda končno je moral uvideti, da se ne da nič pomagati, ker ima celi razred navado žvečiti in se je moral vdati navadi razreda.

Z operetno sliko sem imel mnogo veselja in marsikak moj prijatelj je prišel k meni z raznovrstnimi izgovori samo, da vidi sliko. Če nam ne bi delala angleščina toliko preglavic, bi najbrže že vsa dekleta dobila odgovor, tako pa gre ta stvar bolj počasi. Zelo pa se strinjam s Tvojim okusom kar se tiče št. 1 (Dolores Cergol). Upam, da bom v kratkem času tudi njej napisal pismo.

Upam, da ste med tem sprejeli tudi pismo mojega strica Milkota Hribarja. Pri zadnjem obisku v Ljubljani nam je povedal, da je tudi on napisal pismo. Bil je že v Ameriki precej časa, sedaj ga pa zopet vleče tja, ker mu je stric že pripravil službo.

Najbrže bo to zadnje pismo, ki ga bodete sprejeli v letošnjem letu. Zato Vam želim v Novem letu nadaljno srečo, zdravja, mnogo veselja v novem letu 1947. Obenem pa se Vam še enkrat najlepše zahvaljujem za poslana darila.

Prejmite prisrčne pozdrave od Vašega nečaka

Zdenko.

P. S. Enako želim tudi dragi Idi in njenemu možu v Novem letu mnogo veselja in sreče.

Pismo iz Greenwooda

Gospod Steblaj vprašuje; "Kje je Mrs. Primc?" Bože moj mili, ona je še vedno v Greenwoodu, in se počuti vsak dan bolje, in bolj in bolj se ji dopade kraj, katerega si je izbrala za zadnji dom.

Dragi prijatelj, dolgo časa je odkar sva se videla in me zelo veseli, da se me še vedno spominjaš, kakor tudi naročniki tega lista. Po navadi imamo mi zemljani zelo grdo navado, da radi pozabimo eden drugega, ako se ne vidimo vsaj enkrat na mesec. Ali v mojem slučaju je drugače.

Zatorej dragi prijatelj: "Iskrena hvala za spomin na nas". Človeku se kar dobro zdi, ko čuje, da je vsaj malo pogrešan.

Pred kratkim sem dobila zelo zanimivo zavitko od moje prijateljice Eve Coff. Kar sedli smo vsi trije k mizi in gledali slike, katere nam je poslala. Pa pravi Albin: "Poglej no, Joe Dolgana, še vedno isti tič, kot je bil ko smo bili še mi tam." Hej, kje je pa Bertha?" vpraša Leo, in — "Ali ni to tista lady, katera je kuhala v Delavskem Domu — Mrs. Erjavec?

In tako smo prebili skoraj celo uro in gledali slike. Najbolj se nam je pa dopadla ona pri mizi s celo družino in s Mr. in Mrs. Petrovičem. Povej Evi, da se nam je ravno tako zdelo kot, da bi bili vsi z nami v naši kuhinji. Leo Wolf, Mr. Planinc, Tone Mihelich, Louise Furlan, Tone in Joe Primc, sploh vsi so zelo fini na sliki, in nas je zelo veselilo videti njihove obraze akoravno samo na sliki. Najbolj sem pa zavidala Mrs. Levstik lep krožnik potice, kateri se je šopiril pred njo. "How about a piece, Mrs. Levstik, ha?"

Kar čujem te prijatelj: "Ženska, kaj brbljaš, kakšne slike?" — Slike so od srebrne poroke, katero so prijatelji priredili v počast Mr. in Mrs. Coff. Tem potom se tudi mi pridružimo številnim prijateljem z iskreni-

LEARN TO **DANCE** $1.50 OR $2.00

Don't sit on the sidelines because you can't afford to learn how to dance. Now is your chance. Due to our low overhead, our rates are within the reach of all. You pay for lessons and not high expenses. Beginners or advanced, young or old, learn the Waltz, Fox Trot, Jitterbug, Rhumba, Tango, Tap, etc. Weekly dance given for students only to learn to lead or follow correctly. Enroll today and dance tomorrow.

WANTED

Fifty children, 3 years and up, also adults to be trained for radio and stage dancing. New classes, or private lessons are now forming in tap, toe, ballet, acrobatic and ballroom dancing. If they show talent for the art they will have the opportunity of performing on radio and stage. Dancing develops health, culture, character and poise—very often leads to money and success. Mothers, give your child this opportunity. Let us develop their talent. To derive full benefit from classes phone today.

Call EX 6212 for Appointment
JORDAN STUDIO, 5927 Euclid

mi voščili še za nadaljnih petindvajset let Evi in Vinkotu.

Zime pa kar noče biti konec, upam, da ste v Clevelandu bolj srečni radi vremena kot mi tu. (Menda, ko bo to priobčeno, bomo že imeli krasno vreme, vsaj upam.) Par dni smo imeli zelo lepo vreme, sedaj se je pa kar za zjokati. Dež in dež in še več dežja. Pravo vreme za naše race. Cipke pa kar žalostno gledajo skozi okno, so že malo predolgo zaprte.

Dragi prijatelj, ti moram povedati, da mi je Albin napravil lep velik kokošnjak. Paula Klinc nam je ponudila $3,000 za njega, ako ga ji "premufamo" v Florido. Pa ne bo nič, ker moje kokoši se preveč udobno počutijo v njem. Imam okoli 130 cipk pa naberem vsak dan okoli 75 jajc. Vprašaj Mary, ako ni to dober uspeh.

Družina v hlevu se zelo dobro počuti. Pujske smo zaklali in meso sem konzervirala, ali Albin je pa že druge kupil za prihodnjo jesen. Pravi, da raje čisti za njimi, kot da bi plačal "šunko" po 70c funt.

Včasih kar premišljujem, kako vi drugi shajate v mestu. Tu skoraj vso hrano doma pridelam, pa je še treba dosti za v trgovino, ali kaj v mestu, ko morate skoraj vse kupiti. Mi kar neče v glavo. Ako ti čas dopušča, mi, prosim, pojasni.

Ravno danes sem naročila semena. Komaj čakam, da bo prišel čas, da bom šla lahko na vrt brskat.

Gospa Jarc, katero sem omenila v enih mojih pisem mi je dala lep rudeč nagelj, kateri ravno sedaj cvete v kuhinji. Samo rožmarina mi manjka, mi pa majaron zato bolj raste. Kadar pečem meso, položim kar celo zeleno vejico povrhu in meso v resnici dobi zelo dober okus.

Se-li spominjaš g. George Seliškarja, katerega sem istotako omenila v enih mojih pisem? Zadnje dni v februarju je zatisnil svoje trudne oči. Res težka so bila njegova zadnja leta. Imel je namreč srčno hibo in zadnje dni je zelo trpel. Mi smo se ustavili tam nedeljo preje, pa je bil preveč slab, da bi ga lahko videli. Gospa Seliškar mi je dala nazaj mojo "Scrap Book", katero sem mu dala za brati. Pa pravi: "Joj, kako je bil vesel te knjige. — Vsake sorte stvari in vse tako zanimivo!" Menda je bila to zadnja knjiga, katero je prebral. On je zelo rad bral. Vsaj to mu je bila edina zabava zadnjih pet let. Delati ni smel radi srca in z branjem si je krajšal čas.

In tako dragi prijatelj, je zopet zatisnil oči stari naseljenec naše okolice. Mož, kateri je živel za svojo družino in katerega bogastvo je bila ljubezen do njegove družice in do zemlje, katero je oral v potu svojega obraza. Zapustil je lep spomin, katerega uživajo njegovi s ponosom. Zapustil je eno najlepših kmetij tu okoli.

Kaj ne misliš prijatelj, da je

(Nadaljevanje na 4. strani)

PREŽIHOV VORANC:

JAMNICA

ROMAN SOSESKE

Spisan leta 1941. tik pred razpadom stare Jugoslavije

(Nadaljevanje)

Potem pa je vsa reč nekam zaspala ter je spala do pretekle zime, ko se je spet začelo govoriti o izvedbi agrarne reforme. Zdaj niso bili le prazni glasovi raznih želj, temveč je stvar postala resna. Zvedelo se je, da bosta dve tretjini te velike planine lastniku odvzeti na podlagi zakona o izvedbi agrarne reforme.

Jamnica, ki še ni prebolela izgube svoje občine, se je oklenila te stvari z velikim navdušenjem. Ne da bi pozabila občino, bi ji pridobitev planine bila vendar v veliko tolažbo. Zato je to spomlad vsa Jamnica z žejnimi očmi gledala proti gori. Tja so strmeli kmetje, strmeli pa so v planino tudi tesači, dninarji, na pol brezposelni kmečki sinovi in kajžarji, ki so že leta in leta životarili brez pravega zaslužka. V gori je bilo kruha za vse.

Zdaj se je šele pokazalo, kaj je Jamnica izgubila z občino. Ako bi jo še imela, bi lahko kot taka priglasila potrebe svoje soseske in jih zastopala. To bi po mnenju Jamničanov imelo gotovo večji uspeh kakor pa priglaševanje posameznih zemljiških interesentov. Tedaj pa se je Jamnica spomnila, da ima hvala bogu druge primerne organe, ki jo lahko zastopajo. Imela je gospodarsko pa tudi pašniško zadrugo, ustanovljeni že pred leti, ki pa zaradi pomanjkanja potrebnih pogojev skoraj nista mogli delovati. Zdaj je vse to prišlo ravno prav. Zakaj bi na primer gospodarska zadruga, ki se ukvarja z lesno trgovino svojih članov, ne dobila teh planin v izkoriščanje, in zakaj bi pašniška zadruga ne prišla v last obširnih in sočnih pašnikov, kakršnih ni bilo daleč naokoli?

Gora s svojimi globačami in s svojimi upi je spet začela ustvarjati politično raznotežje, ki se je zadnja leta tako silno porušilo. Razni udarci in mnoga razočaranja so spravila ljudstvo že ob sleherno vero v stare politične nazore. Župnik Virej, Dvornik, Pernjak, Munk in drugi so spet začeli dvigati glave in po Jamnici se je govorilo:

"Vidite, da ni kar tako. Nekdo se le briga za ljudstvo. Sedaj bodo celo goro razlastili."

Munkov Ladej, dobrijanski nadučitelj, je s svojimi privrženci skušal motiti to ravnotežje in je vpil:

"A kdo je to napravil? To smo napravili mi, naša stranka . . . "

Njegov glas pa ni mogel nikogar pridobiti. Jamnica mu razen drugih stvari ni mogla odpustiti izgubljene občine, ker se je vedelo, da je njegova skupina prva začela pripravljati združitev občin.

Jamnica se je že pozimi lotila gore. Najprej sta se sešla občna zbora pašnike in gospodarske zadruge, na katerih je bilo soglasno sklenjeno, da se zadrugi zavzameta za goro in zahtevata gozdove in pašnike zase. Gora leži v osrčju jamniške soseske. V starih časih, dokler grad blizu Dobrij še ni bil tako mogočen, je vsa ta zemlja bila že last jamniških ljudi. Nikogar na svetu ni, ki bi do tega bogastva imel večje pravice kakor Jamnica. Obe zadrugi sta takoj priglasili svoje zahteve na pristojnem mestu. Pri tem niso pozabili niti na centralo v mestu; zato so poklicali Jamničani v življenje tudi staro politično organizacijo, ki je že leta in leta spala. Zgodilo se je celo to, da so nekateri člani zopet plačali članarino. Jamničani so se spet spomnili poslanca svoje stranke, ki so ga pred razpustom občine tako grdo nasamarili. Tudi njemu so sporočili svojo zahtevo.

Meseci so minevali. Bili so dolgi kakor vsako leto, ko je debel sneg pokril goro in kadunjo pod njo in so ljudje zimo prebili večinoma za pečjo. Upanje ni nehalo tleti, a tudi nestrpnost in negotovost sta se oglašali. V Jamnico so prihajale razne vznemirljive. nasprotujoče si vesti, ki so trdile, da iz vsega tega ne bo nič, ker bo goro obdržala država sama, ali pa so celo napovedovale, da bo planina prodana in da se kupci že oglašajo. Ker je pozimi imela čas, je Jamnica poslala nove deputacije na razna odločilna mesta. Ena izmed njih je pod vodstvom Dvornika, ki je prav za prav vso stvar vodil in imel veliko upanja na uspeh, odšla celo v Ljubljano, kjer je potrkala na vrata vseh mogočih upravnih, kmetijskih in političnih ustanov. Končnega uspeha tudi ta deputacija še ni dosegla, vendar je prišla nazaj z novico, da zadeva z goro še ni odločena, da pa tudi ni povoda za nezaupanje. Gotovo je bilo le to, da bodo nekateri najemniki gore lahko rešili zemljo, na kateri živijo, z odkupom.

Zima je odšla in prišla je spomlad. Delo, ki je prišlo z njo, je Jamničane nekoliko odtrgalo od zimskih misli, toda svojih želj tudi med vigrednim delom niso pozabili. Vsakikrat, kadar so se ozrli v goro, je spet zatlelo v njihovih srcih; njena zemlja, ki so jo nosili na svojih obutih in bosih podplatih, jih je žgala s čudnim ognjem.

Nekega dne pa je Lukač ustavil na cesti tesača Bajnanta in ga vprašal:

"Kje pa delaš?"

"Za Apata nekaj kljuvam, vendar bom že ta teden končal. Potem bom moral poiskati nekaj drugega. Ali imaš ti kaj? Apat nima nič."

Bajnant je že zelo oslabel, vrhu tega so ga začele zapuščati tudi oči, zato se lesni trgovci niso več trgali zanj kakor včasih.

"Imam, imam, kako da ne!" je vzkliknil Lukač navdušeno in s smejočim se obrazom. "Zate, za Coflovega Petra, za Dovganoča, za Tehanta, za Gačnikovega Cencna ter še za deset in deset drugih podiračev in tesačev. V Jamnici ni toliko rok, da bi ne imel dela zanje . . . "

Njegov obraz je bil čedalje svetlejši.

"Ha-ha-hama . . . " je zazijal Bajnant od presenečenja. Trajalo je precej dolgo, preden je mogel vprašati: "Kaj pa se je zgodilo . . . ?"

"Nič se ni zgodilo. 'Podjuna' je kupila pol gore. Vse, kar visi proti Jamnici, proti nam, je kupila 'Podjuna'. Takoj bomo pričeli sekati. Jaz imam vse čez . . . "

"In zadruga, ha-hama . . ?"

Podoba je bila, kakor da bi se Bajnantu hotelo zagoltiti. Lukač se je glasno zasmejal.

"Zadruga? Neumnost! Kje bodo ti ljudje vzeli toliko denarja? To so milijoni . . . "

Bilo je, kakor je govoril Lukač. "Podjuna" je od države kupila ves les na tej strani gore in ga začela takoj sekati. Prave kupne cene sicer ni bilo mogoče dognati, toda kakor so ljudje govorili, je bila nenavadno nizka. Lukač je v nekaj dneh najel več desetin delavcev, ki so se takoj zarili v goro. Zaposlil ni le vseh tesačev v Jamnici in okolici, temveč so dobili delo tudi vsi brezposelni kmečki in kajžarski ljudje. Po tihi, mrtvi gori je pričelo lomastiti . . .

Udarec, ki je s tem zadel Jamnico, je bil hud. Pod goro je zavrelo:

"Ali so nas spet . . . ?"

(Dalje prihodnjič)

PROGRESIVNE SLOVENKE AMERIKE

(Nadaljevanje s 3. strani)

to res nekaj krasnega, ako zapustiš na tem svetu nekaj, kar ne more umreti s teboj, nekaj, o čemer bodo prijatelji in sosedje še v poznih letih rekli: "To je on napravil, ako njega ne bi bilo, tega ne bi bilo."

Tudi tebe dragi prijatelj, se midva z Albinom večkrat spominjava— Tebe in tvojo krasno cigansko plesno točko, katero so uprizorili pevci "Jadrana" pod vodstvom g. Steblaja. Torej vidiš, akoravno bode tvoj obraz izginjal v daljavi, tvoje delo bo vedno tu z nami.

Sprejmi iskren pozdrav, kakor tvoja družina od nas vseh.

Ann Primc.

Imenik uradnic krožkov "Progresivnih Slovenk Amerike"

(Progressive Slovene Women of America)

ZALETO 1947

Krožek št. 1.
Delokrog Collinwood

Mesečna seja: Vsak prvi četrtek v mesecu v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Čas: Ob 7:30 uri zvečer.

Predsednica: Angela Kalin, podpredsednica: Josephine Levstik, taj. in blag.: Mary Vidrich, 15718 Grovewood Ave., zapisnikarica: Frances Wolf. Nadzorni odbor: Preds. Anna Brenčič. Amalia Terbižan, Marion Bashel. Prosvetni odbor: Josephine Levstik, Frances Wolf, Eva Coff in Mary Tomšič. Poročevalki: Mary Vidrich in Frances Wolf. Zastupnice za SANS: A. Terbižan, Mary Ogrinc, Theresa Gorjanc in Angela Kalin.

Krožek št. 2.
Delokrog — St. Clair Ave

Mesečne seje: Vsako tretjo sredo v mesecu v Slovenskem narodnem domu na 6417 St. Clair Ave. Čas: ob 7:30 zvečer.

Predsednica Cecilia Šubelj, podpredsednica Frances Legat, taj. - blag. Mary Zakrajšek, 1038 St. Clair Ave. Henderson 6259, zapisnikarica Frances Gorshe. Nadzornice: Mary Somrak, Helen Mikuš in Jennie Poklar. Prosvetni odbor: Ni poročano. Poročevalka: Ni poročano. Zastopnice za SANS: Ni poročano.

Krožek št. 3.
Delokrog — Euclid

Mesečna seja vsako prvo sredo v mesecu v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. Čas: ob 7:30 uri zvečer.

Predsednica Frances Gorjanc, podpredsednica Frances Julajlija, taj. - blag. Mary Ster, zapisnikarica Gusti Zupančič. Nadzornice Mary Medvešek, preds., F. Zajc in A. Zupančič. Poročevalki: Gusti Zupančič in Mary Medvešek. Prosvetni odbor: Še ni poročano. Zastopnice za SANS še ni poročano.

Krožek št. 7
Delokrog — Mlajša generacija v Collinwoodu
(Uradnice še niso prijavljene)

LASTNIK PRODA

hišo za 2 družini, 4 sobe spodaj, 4 zgorej; dve garaži, cementni dovoz; lota 40x135. V zelo dobrem stanju. Nahaja se v slovenski naselbini. Zamenja se tudi za eno-družinsko hišo. Pokličite KE 1988.

$1000 NAGRADE

The Ohio Bell Telephone Company bo plačala nagrado $1,000 osebi, katera preskrbi informacije, ki bodo dovedle do aretacije in obsodbo katerekoli osebe, ki iz zlobe pokvarja kable The Ohio Bell Telephone Company.

DIAL 611 ALI POKLIČITE OPERATORICO

Vse zahteve za nagrado morajo biti predložene pri The Ohio Bell Telephone Company v teku 30 dneh po obsodbi.

Generalni poslovodja kompanijske družbe, nahajajoč se v Clevelandu je edini razsodnik v nesporazumu, ki bi nastal v zvezi z nagrado in z osebo ali osebami, ki so morebiti upravičene do dela iste. Njegova odločitev na katerikoli točki v zvezi z nagrado bo končno veljavna.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

Posluga

PREPROGE sčistimo na vaših podih. Jamčeno in zavarovano delo; 3-dnevna posluga. — EAST END CARPET CLEANING CO., 4313-19 Payne Ave., HE 0967.

AUGUST KOLLANDER

v Slov. Nar. Domu,

6419 St. Clair Ave.

•

POŠILJA DENAR v Jugoslavijo, Trst, Gorico, Avstrijo, Italijo in druge kraje; vsaka pošiljatev je jamčena;

•

PRODAJA ZABOJE za pošiljanje hrane in obleke v staro domovino in sprejema tudi zaboje za odpošiljanje v stari kraj.

•

Pri Kollanderju boste vedno dobro postreženi.

Razno

RADI ODHODA IZ MESTA prodaja lastnik grocerijo in mesnico v Euclidu. Za dogovor pokličite MATT F. INTIHAR 630 E. 222 St. — IV 2644

VAŽNO NAZNANJE DELNIČARJEM

Tem potom se uradno pozivlja na DELNIŠKO SEJO slovenske THE NORTH AMERICAN BANK CO., katera se bo vršila v ČETRTEK 15. MAJA v spodnji dvorani SND na 6417 St. Clair Ave., ob 8. uri zvečer.

V ta namen so bila poslana pisma z razlogom in PROXY (pooblastilo) vsem delničarjem in delničarkam, da če bi se kdo ne mogel udeležiti seje, se lahko posluži PROXY.

Vse to je urejeno v smislu bančne uprave, da ima vsak delničar ali delničarka priliko, da se izrazi za ali proti.

HELP WANTED
Christiana Lodge
Edwardsburg, Michigan
2 MAIDS
2 WAITRESSES
1 PASTRY COOK (Man or Woman)
1 DISHWASHER (Kitchen equipped with electric dishwasher)
1 G. I. FOR OUTDOOR WORK (Must be an able swimmer)
GOOD WAGES AND TIPS
Send all inquiries in care of:
Dominic Krasovec, Owner

Zemljišča

Dober nakup in investicija
Poslopje s trgovinskimi lokali in stanovanji, na prometnemu križpotu na St. Clair Ave. Letni dohodek znaša $5,400 in edine stroške imate z davki—$459. letno in zavarovalnina. Cena $38,500.
SAM SCHULTZ—GA 2520

DVE HIŠI
vsaka za eno družino, 5 sob in garaža za dva avta, nahajajoč se na 3-lotnemu kosu zemljišča. Kopalnica in fornezi na plin. Ena hiša ima ospredje na E. 159 St., druga na Saranac Rd. Dodatna lota je lep vrt. Po zmerni ceni.—645 E. 159 St.

Posluga

SPLOŠNA popravila na domovih. Popravimo strehe in žlebove ter naredimo dove STAN RATKOWSKI—WO 2123.

Iz tovarne do vas—Prihranite 50% na vsemu pohištvu. Tudi nanovo tapetiramo in popravimo pohištvo. Damo $25 popusta za staro pohištvo. **Mordus Furniture, 7020 St. Clair Ave.**

Cementirani ali asfaltni dovozi.—Cene zmerne. Na odplačila 18 mesecev. Pokličite EV 4300.

General Contractors. Vršimo zidarska dela; izpodkopamo za kleti pod novih in starih hišah. Prvovrstno delo po zmernih cenah. MI 0335—Montrose 1094M

Zidarsko delo. Točna in izurjena postrežba; delamo stopnjice, kleti in garaže. Pokličite kadarkoli. — SK 8255.

Ekspertno odstranjevanje papirja. Točna postrežba. Moderna oprema. — HE 6757 — HE 2781.

SPLOŠNI KONTRAKTOR—Zidamo podstavke, kleti, dovoze in izvršimo vsakovrstna cementna dela.—JIM RUGIERO, KE 5613.

Marinski veterani izvršijo dobro! Barvanje s Kemtone ter čiščenje stenskega papirja. Določite si dan takoj! Prosti proračuni.—EV 2596.

POPRAVIMO STREHE IN ŽLEBOVE
Točna postrežba.
ME 2714

Merjenje in cementna dela
Kopljemo in spodzidamo pod starimi hišami
DINATO CONSTRUCTION
CE 8025 — WA 2281

GRAZIANO CONSTRUCTION
Hodnike in dovoze in vsakovrstna cementna dela popravimo in nanovo naredimo. Posebnost so barvane teraze. ON 0159.

WIDGOY'S PHOTO STUDIO
485 East 152nd St.
Se priporočamo za izdelavo vseh vrst slik po zmerni ceni. Odprto ob nedeljah.

Specialisti za nove strehe na domovih. Prvovrstni materijal za nove strehe je sedaj na razpolago. Za takojšnjo postrežbo in ekspertno delo, pokličite MR. O'ROURKE. — Izognite se pomladanskega navala, poslužite se zmernih cen. Na odplačila. — MA 5590.

DIMNIKE
popravimo, prenovimo in popravimo škrilnate strehe
KILMER-SMITH
AT 4819

BANCO DECORATING
PREPROGE IN POHIŠTVO SČISTIMO IN UMIJEMO NA VAŠEMU DOMU
Prosti proračuni
BO 0347

SEDAJ JE ČAS PRENOVITI VAŠ DOM: napraviti podstrešja, popraviti žlebove in strehe ter druga popravila. Nobenega predvplačila. 3 do 7 let za odplačenvanje. Za podatke in informacije pokličite
JOHNSON BUILDERS
13432 St. Clair Ave., GL 8431-8432

ASFALTNI DOVOZI
ZA PRVOVRSTNO DELO Z ASFALTOM POKLIČITE
YE 5164
Weaver Asphalt Paving Co.
2333 GRANDVIEW

STREHE IN HIŠE POPRAVIMO
Prvovrstno delo in najboljši material. Napravimo nove ali popravimo stare strehe. Pokličite nas za brezplačni pregled.
MA 5590
Fidelity Const. Co., Erie Bldg.

SPLOŠNO KONTRAKTNO DELO
MODERNIZIRANJE
SIDING
STREHE
MONTERSKO ŽLEBOVI
Točna in prvovrstna postrežba
MILES CONSTRUCTION COMPANY
712 LAKEVIEW RD.
LI 2770 — EX 0760

Dela za moške

MOŠKI ALI DVOJICA
DOBI DELO ZA SNAŽENJE BIZNIŠKIH PROSTOROV PO EN DAN NA TEDEN
Vpraša se na
6933 St. Clair Ave.

DIE MAKERS
DIE REPAIR MEN
SHEET METAL WORKERS
DIE SETTERS
PLAČA OD URE
STALNO DELO
BISHOP & BABCOCK MFG. CO.
1285 E. 49 St.

ZA PREKLADANJE TOVORA
Nickel Plate tovorno skladišče
E. 9th St. in Broadway
Plača 93½c na uro
Čas in pol za nad 8 ur
Zglasite se pri
Mr. George J. Wulff
Nickel Plate R.R. Co.
E. 9th & Broadway

AVTO MEHANIK
DODGE—PLYMOUTH
Moderna in dobro razsvetljena popravljalnica. Tedenska plača jamčena. Počitnice s plačo.
CANNING & CLANCEY INC.
14401 Euclid Ave.,
GL 5300

Dela za ženske

Stenografka izurjena — nekaj knjigovodstva. Stalno delo. Plača od ure. — FL 8010.

LEPOTIČARKA. Izvrstna "permanent waver" in "fingerwaver." Tedenska plača. — IV 7629.

PBX OPERATORICA
ZA MENJAJOČI SE ŠIFT; OD 7. DO 3.; IN OD 3. DO 11.
Stalno delo
Dobra plača
ST. LUKE'S HOSPITAL

JR. INVENTORY KLERKINJA
5 dni v tednu; 40 ur.
Dobra plača in prijetne delovne razmere.
BOWMAN PRODUCTS CO.
EX 7200
MR. CARPER

DVOJICA srednjih let ali oženjen veteran dobi službo v poletnem letovišču v bližini, v zameno za sobo in hrano. Tudi majhna plača. Mora biti zmožen splošnega dela. stalno delo skozi celo leto. Pokličite EX 6212.

MIDDLE-AGED COUPLE or married veteran to work in a nearby summer resort in exchange for room and board. Small salary given. Must be an all-around man. Steady work all year. Call EX 6212.

Splošno delo v perilnici.
Plača od ure
Prijetne delovne razmere
Brookside Laundry
4408 DENISON AVE.

POMOČNICE ZA URADNIŠKI LUNČ ROOM

Delajte v čistem, prijetnem ozračju.

Morate biti vešči angleščine.

Samo čedne, snažne in vešče žene v starosti 20 do 39 let se naj priglasijo.

DOBRA PLAČA

Dobi se obede in uniforme.

Zglasite se pri
THE OHIO BELL TELEPHONE CO.
Soba 901
700 Prospect Ave.

ZIDARJI ZA JEKLARNO
Iščemo ZIDARJE, ki so izurjeni dela v jeklarni.
Delo je na razpolago v tovarnah na zapadni obali.
SLOVENCI
Vam pomagamo najti dom za vašo družino. Prijetno ozračje skozi celo leto. Če mislite, da bi vam ugajalo delo in življenje v Californiji, pišite mi na BOX 245, c/o Enakopravnost, 6231 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio, in bom z veseljem posvetil čas, da se z vami pogovorim o vseh podrobnostih, o plači, delovnih razmerah, transportaciji in takojšnje zaposlitve. Pišite sedaj.